

Acrílic sobre tela d'Alfons Borrell, artista de gran discreció, l'obra del qual ara és a la galeria Joan Prats.

PINTURA

Una tela és un teixit

Josep Casamartina i Parassols

Ben sovint, oblidem que rere la pintura s'amaga un tros de teixit —el llenç o la tela— normalment ben emblanquinat amb gesso, o algun material sintètic, perquè perdi l'aparença constructiva de l'ordit i la trama, a base de fils de lli o de cotó ben tensats al teler, i quedi com una superfície plana on pugui lliscar a cor què vols l'oli, l'acrílic, la pols de marbre o del que sigui amb l'ajuda de coles i aglutinants.

El tèxtil té les seves pròpies lleis i la pintura també, i poc tenen a veure les d'una amb les de l'altra, per més que comparteixin llocs comuns. No obstant això, el diàleg amb el propi suport ha estat una constant en l'art del segle XX. Com ara la tela girada per mostrar el bastidor, sovint present en Joan Miró i Antoni Tàpies, o els delicats i genials esquinçats de Lucio Fontana, en què el buit, l'ombra i el forat, qualitats històricament anti-tèxtils d'un quadre, esdevenen l'autèntica pintura, o bé l'arpillera empastifada amb roig i negre, masegada i brutalment lligada d'Antonio Millares que és, alhora, l'esplendor i l'aniquilació del concepte tradicional de la pintura.

Una de les aportacions fonamentals d'Alfons Borrell (Barcelona, 1931) està inscrita precisament en aquesta mateixa línia de diàleg entre imatge i suport. A diferència d'altres artistes de la seva mateixa generació —com per exemple Rafael Canogar— que van anar canviant d'estil a base de bé, Borrell s'ha mantingut en la coherència d'una línia regular i decidida, immersa en una gran discreció i al marge d'al-

darulls mediàtics i mercantils.

La trobada amb Joan Brosa i Perejaume, als primers anys 80, li van refermar aquest camí, i no ha estat fins darrerament que se li ha reconegut abastament la feina, amb les retrospectives que van tenir lloc a l'espai Tecla Sala (2006-2007), de la Fundació Vila Casas (2011) i la de l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell (2012), junt amb la dedicada als seus dibuixos a la Fundació Palau, de Caldetes, (2011) o l'entrada al discurs oficial de la col·lecció permanent

Cap als 70, Borrell va decidir girar la tela del quadre i pintar a la textura sense preparar

Blau, verd, taronja, gris i negre i triangles i quadrats dominen la seva aposta

del MACBA, a partir d'uns subtils dibuixos dels anys 70 que estan penjats al costat de l'art pobre gairebé coetani d'Antoni Llena.

I és cap als anys 70, sinó abans, que Borrell va decidir girar la tela del seus quadres i pintar a sobre la textura sense preparar, deixant a la vista la configuració real del suport, sense maquillatges de cap mena. Poc després canviava l'habitual lli, aspre, grisós i sofert, pel cotó cru, delicat i flonjo. El pas següent va ser tenyir-lo, en comptes de tapar-lo amb la pas-

ta greixosa de l'oli o l'opaca i mate de l'acrílic, deixant que la pintura líquida i fluida impregnés la base, fugint del gest imposat i decidit dels pinzells.

Amb aquest acte, que passaria a ser decisiu i emblemàtic del seu treball, Borrell va traçar un pont conciliador entre la pintura i el tèxtil, vindicant, de forma conscient o inconscient, la potència i qualitat estètica del suport i els colors. A partir d'aquí, Borrell s'ha mogut sempre en un camp estrictament acotat, tant des del punt de vista cromàtic —amb el blau, el verd, el roig, el taronja, el gris i el negre, cadascun d'una mateixa tonalitat, amb poques variants—, com des del punt de vista compositiu —amb quadrats i rectangles, i en menys grau formes triangulars, escadusserament grafiats amb signes imperceptibles. Unes cal·ligrafies cada cop més evidents en les seves obres darreres, que remetien d'una banda als orígens del pintor en l'aventura del Gallots sabadellencs i els seus quadres dels anys 60, i de l'altra al paisatge insinuat, igual que les enormes taques que tinen el cotó, en contraposició a la geometria austera que sol dominar la tela.

Amb aquesta confrontació, conduïda de manera harmònica, Borrell uneix informalisme i minimalisme, dos conceptes d'abstracció històricament oposats.

ALFONS BORRELL

Fins al 14 de setembre (agost tancat)
 Galeria Joan Prats - Artgràfic
 Balmes, 54. Barcelona